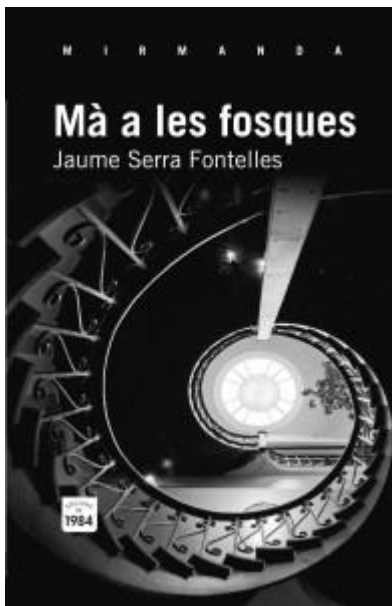

«Ferides sense remei», Julià Guillamon, *Cultura/s, La Vanguardia*

La peça central de *Mà a les fosques* de **Jaume Serra Fontelles** (Manresa, 1946) és un retrat de Salvador Espriu de l'any 1967. El narrador és un cineasta amateur que ha produït un curt a partir de la versió de Raimon d'"Inici de càntic en el temple" i que després d'una complicada diplomàcia aconsegueix que Espriu l'hi presenti a Manresa. Raimon no se'n sap avenir: "Però si no surt mai de sa puta casa!". El relat de la nit manresana és formidable. Després de *Ronda de mort a Sinera* de l'Eadag dirigida per Ricard Salvat i de *Les cançons de la roda del temps* de Raimon, Espriu havia esdevingut una patum. La gent l'envoltava i l'afalagava, sovint sense tacte. L'acte va ser brevíssim, però la vetllada es va complicar amb la visita a l'estudi d'un pintor local i d'un sopar multitudinari. Cap d'aquests complements no estava anunciat per endavant, i Espriu els va suportar estoicament. El narrador ho relata ple de

mala consciència per haver contribuït, sense voler, a fer passar una mala estona al poeta, convertit en atracció de fira. Van tornar a Barcelona a dos quarts de quatre de la matinada, i de resultes d'aquella presentació Espriu va passar dos dies al llit.

Aquest relat lliga directament amb dos textos més, per formar el nucli dur de *Mà a les fosques*. El segon tracta de la mort de l'avi i de com els pares envien el noi a ajudar el fuster que ha de desballestar els mobles, per buidar la casa i poder-la tornar a llogar. El noi trobarà uns diners amagats en una calaixera, el pare es gastarà els diners en una filmadora, la filmadora la farà servir sobretot el fill, que gràcies al cinema amateur arribarà a treballar de realitzador de televisió. Aquesta idea de l'avi que salva el nét d'anar a la fàbrica, com la majoria de nois de la seva edat, era el tema d'una de les obres de teatre que Serra Fontelles va escriure als anys setanta, *Deixeu-me ser mariner*. Valdria la pena, diguem-ho de passada, revisar el teatre de Serra Fontelles, que al marge de les seves qualitats dramàtiques és un text per ser llegit. El tercer conte, "Economia submergida", el veig com una reminiscència del món d'Espriu i d'aquell conte cruel, "L'escapçat", d'Ariadna al laberint grotesc. Com en el relat d'Espriu, hi ha visió càustica de les relacions humanes que es projecta sobre el gran desgavell dels nostres dies.

El llibre, de fet, té aquests dos aspectes complementaris: el retrat de la infantesa i els inicis d'una vocació que va dur Serra Fontelles al món de la creació. I, alternativament, les visions que el mateix narrador, quaranta o quaranta-cinc anys més tard, té de la vida. Potser hauria estat bo destriar unes seccions per vertebrar el volum de manera més clara, jugant amb aquestes recurrències. Si a la primera part del llibre dominen els textos autobiogràfics (hi destaca també molt "Vies mortes", una història magnífica d'adolescents que es juguen la vida), a la segona predominen els monòlegs i apòlegs kafkians, a partir d'observacions quotidianes, d'auscultacions del narrador que elabora estratègies narratives per consolar-se de la por i del sentiment de culpa que prenen la forma d'una ferida neta que no es cura mai o d'una protuberància darrere l'orella: un

cas estacionari, sense remei. La mà busca, a les fosques, la joventut, la bellesa, la il·lusió, i troba el no-res. O. com al conte “Economia submergida”, un parany que f arrenca la mà i tot